

11.A érettségi esszék – beadandó 2026. ápr. 13-án, hétfőn

15. A feladat a reformkori Magyarországgal kapcsolatos. (hosszú)

Mutassa be a források és ismeretei segítségével Széchenyi Istvánnak a gazdaság és a társadalom átalakításával kapcsolatos elképzeléseit! Válaszában hozzon példákat a gazdaság fejlesztését célzó gyakorlati tevékenységére! Térjen ki röviden arra is, hogyan hatott Széchenyi társadalmi helyzete politikai tevékenységére!

„A robot [...] létele [léte] még nagyobb figyelmet érdemel, s azon kárt, mely belőle háramlik, éppen oly bajosan tagadhatni, mint azt, hogy $2 \times 2 = 4$. [...] S ki nem tapasztalta, [...] hogy azon munkát, melyet egy egész helyes [telkes] jobbágy rossz ekéjével, filigrán [törékeny] szekerekkel, gyenge marhájával 52 nap, vagy ügyetlen cselédje s gyenge korú gyermeki [gyermek] által 104 nap tud végezni, maga béresivel [béreseivel], jó szerszámmal s erős marhával [...] a mondott idő egyharmad része alatt nem vihette volna végbe!” (Széchenyi: Hitel)

„Hunnia minden lakosinak polgári létet adni! – ím, ez, amit 1832-ben teljes meggyőződésem szerint honunkra nézve nemcsak nem idő előttinek, sőt szinte már idő utáninak tartok. [...] Magyarországon mindenki bírhat ingó és ingatlan jószágot [vagyont] mint sajátot. [...] Mindenki egyenlőn áll a törvény oltalma és súlya alatt.” (Széchenyi: Stádium, 1831)

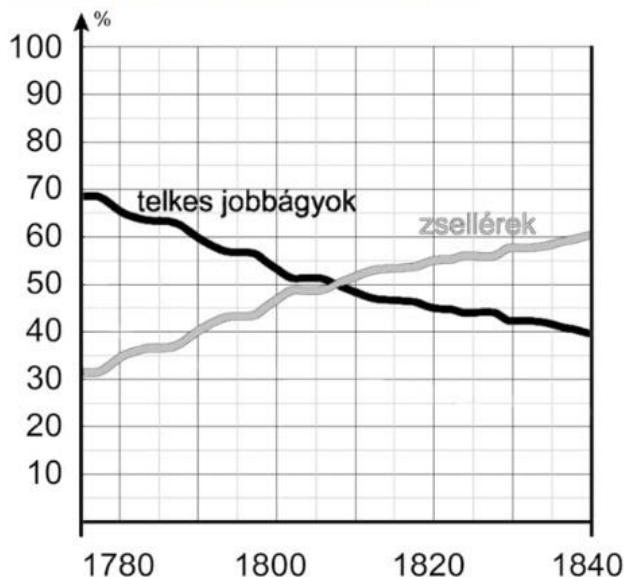
Korabeli karikatúra Széchenyiről

Szempontok		Elérhető	Elért
		pont	
Feladatmegértés		2	
Tájékozódás térben és időben	T1	2	
	T2	2	
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	K1	2	
	K2	2	
	K3	2	
Ismeretszerzés, a források használata	F1	3	
	F2	3	
	F3	3	
Eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és problémaközpontú gondolkodás	E1	3	
	E2	3	
	E3	3	
	E4	3	
Összpontszám / Vizsgapont		33	

15. A feladat a reformkori Magyarországgal kapcsolatos. (hosszú)

Mutassa be a források és ismeretei segítségével a jobbágság helyzetét és a jobbágykérdés alakulását a reformkori Magyarországon!

A zsellérek és a telkes jobbágyok arányának alakulása Magyarországon (%), (1780–1840)

„Gondoljuk meg: nálunk az arisztokratia [nemesség] tagjai legnagyobb részben falukon, az adózók közt elszórva laknak. Már Tekintetes Rendek, egy pár százezernek milliók közt csendességben élni: ez bizonyosan a milliók jóakaratótól van függésben. S hogy e jóakaratot csak a kölcsönös bizodalom teremtheti. Hazánk történetében a példák borzasztóbbak, mint akárhol. Említem Dózsa György [parasztfelkelő] vérengző tetteit [...] s ki az, ki borzadva ne tekintene a kolera éveire, midőn némely megyékből a legrettenetesebb tetek híre az egész országot keresztülrázá. [...] Itt szó azon halhatatlan, hódíthatatlan szellemről van, mely századok óta most lánggal lobogva, majd hamu alatt emésződve ég. És ezt nem zabolázza meg félelem, nem győzi le hatalom, ezt csak megszelídíteni lehet.” (Kölcsey Ferenc országgyűlési beszéde, 1832)

„A magyar nemes részese a törvényhozó hatalomnak, s földbirtoki jussal [értsd: tulajdonjoggal] bír; a magyar nemest törvény útján kívül, személyében és vagyonában még a király sem háborgathatja; tulajdonával szabadon élhet [...]. De kérdem én, mit veszít mindezen igazáiból [jogaiból] a magyar nemes, ha törvény által azt nyilatkoztatnák: hogy a magyar parasztot személyében s vagyonában törvény útján kívül szintén senki sem háborgathatja, hogy ő is birtoki tulajdonnal [saját földbirtokkal] bír, hogy ő is tagja a nemzetnek [...]? Ennek királyra s nemesre egyéb befolyása [hatása] nem lenne annál, hogy most csak hatszázezer ember őrzi az alkotmányt melynek feltartása királyt s polgárt egyaránt érdekli, akkor ellenben tízmillió ember őrzené.” (Kossuth Lajos írása, 1833)

Szempontok		Elérhető	Elért
		pont	
Feladatmegértés		2	
Tájékozódás térben és időben	T1	2	
	T2	2	
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	K1	2	
	K2	2	
	K3	2	
Ismeretszerzés, a források használata	F1	3	
	F2	3	
	F3	3	
Eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és problémaközpontú gondolkodás	E1	3	
	E2	3	
	E3	3	
	E4	3	
Összpontszám / Vizsgapont		33	

